Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

11. listopadu 2015*

„Řízení o předběžné otázce — Články 107 SFEU a 108 SFEU — Státní podpory — Podpora poskytnutá v rozporu s čl. 108 odst. 3 SFEU — Rozhodnutí soudu členského státu, kterým se určuje, že smlouva, kterou byla poskytnuta tato podpora, je platná — Překážka věci pravomocně rozsouzené — Konformní výklad — Zásada efektivity“

Ve věci C-505/14,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Landgericht Münster (zemský soud v Münsteru, Německo) ze dne 17. září 2014, došlým Soudnímu dvoru dne 12. listopadu 2014, v řízení

Klausner Holz Niedersachsen GmbH

proti

Land Nordrhein-Westfalen,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení R. Silva de Lapuerta, předsedkyně prvního senátu vykonávající funkci předsedkyně druhého senátu, J. L. da Cruz Vilaça, A. Arabadžev (zpravodaj), C. Lycourgos a J.-C. Bonichot, soudci,

generální advokát: P. Mengozzi,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za Klausner Holz Niedersachsen GmbH D. Reichem, Rechtsanwalt,

— za Land Nordrhein-Westfalen G. Schwendingerem, Rechtsanwalt,

— za Evropskou komisi R. Sauerem, T. Maxian Ruschem a P.-J. Loewenthalem, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

* Jednací jazyk: němčina.

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 107 SFEU a 108 SFEU, jakož i zásady efektivity.

2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi společností Klausner Holz Niedersachsen GmbH (dále jen „Klausner Holz“) a Land Nordrhein-Westfalen (spolková země Severní Porýní-Vestfálsko, dále jen „spolková země“), ve věci nesplnění povinností spolkové země vyplývajících ze smluv o dodávkách dřeva uzavřených se společností Klausner Holz.

Německé právo

3 Ustanovení § 322 odst. 1 občanského soudního řádu (Zivilprozessordnung, dále jen „ZPO“), nadepsané „Materiální překážka věci pravomocně rozsouzené“, zní:

„Rozsudky mohou představovat překážku věci pravomocně rozsouzené, pouze pokud bylo rozhodnuto o nároku uplatněném v žalobě nebo vzájemné žalobě.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

4 Dne 20. února 2007 skupina Klausner, do níž patří společnost Klausner Holz, uzavřela s lesní správou spolkové země smlouvu o dodávkách dřeva. Na základě této smlouvy se spolková země zavázala prodávat společnosti Klausner Holz v období let 2007 až 2014 pevně stanovená množství dřeva za předem určené ceny v závislosti na velikosti a kvalitě dřeva. Spolková země se kromě toho zavázala neuskutečňovat jiné prodeje za nižší ceny, než jsou ceny stanovené v uvedené smlouvě.

5 Dne 17. dubna 2007 uzavřely společnost Klausner Holz a spolková země „rámcovou smlouvu o prodeji“, která byla doplňkem ke smlouvě ze dne 20. února 2007 (dále jen společně „dotčené smlouvy“).

6 V první polovině roku 2007 spolková země rovněž uzavřela se šesti dalšími velkými odběrateli dřeva z jehličnatých stromů smlouvy o dodávkách dřeva na období od roku 2007 do roku 2011, resp. roku 2012 nebo v jednom případě dokonce do roku 2014. Podle těchto smluv byly ceny dohodnuté za kalamitní dřevo dodávané v letech 2007 a 2008 podobné cenám stanoveným v dotčených smlouvách, zatímco ceny za čerstvé dřevo dodávané od roku 2009 byly obecně vyšší než ceny stanovené v dotčených smlouvách, s výjimkou možnosti přizpůsobení těchto cen za určitých podmínek a v určitých mezích.

7 V letech 2007 a 2008 zajišťovala spolková země dodávky dřeva společnosti Klausner Holz, ale nebyla dosažena předpokládaná množství odběru kalamitního dřeva. V roce 2008 se společnost Klausner Holz dostala do finančních potíží, které někdy vedly k opožděným platbám. V srpnu roku 2009 spolková země vypověděla „rámcovou smlouvu o prodeji“, která byla doplňkem ke smlouvě ze dne 20. února 2007, a od druhé poloviny roku 2009 přestala společnosti Klausner Holz dodávat dřevo za podmínek stanovených v dotčených smlouvách.

8 Landgericht Münster (zemský soud v Münsteru) v určovacím rozsudku ze dne 17. února 2012 konstatoval, že dotčené smlouvy jsou nadále platné. Tento rozsudek byl potvrzen Oberlandesgericht Hamm (vrchní zemský soud v Hammu), který rozhodoval o odvolání, v rozsudku ze dne 3. prosince 2012, který nyní zakládá překážku věci pravomocně rozsouzené.

9 Společnost Klausner Holz tedy podala k předkládajícímu soudu žalobu proti spolkové zemi, ve které se domáhala zaprvé náhrady školy ve výši přibližně 54 milionů eur z důvodu nedodání dřeva v roce 2009, zadruhé dodání přibližně 1,5 milionu metrů krychlových smrkového dřeva v rámci plnění dotčených smluv pro období mezi rokem 2010 a únorem roku 2013 a zatřetí získání informací týkajících se zejména finančních podmínek, za jakých pět největších odběratelů dřeva z jehličnatých stromů získalo nařezané smrkové dřevo od spolkové země v období mezi lety 2010 až 2013.

10 Spolková země před předkládajícím soudem tvrdila, což neučinila před Oberlandesgericht Hamm (vrchní zemský soud v Hammu), že unijní právo brání plnění dotčených smluv, jelikož tyto smlouvy představují „státní podpory“ ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, které byly poskytnuty v rozporu s čl. 108 odst. 3 třetí větou SFEU.

11 V červenci roku 2013 Spolková republika Německo informovala Evropskou komisi o existenci neoznámené podpory, tj. dotčených smluv, která je podle názoru tohoto členského státu neslučitelná s vnitřním trhem. V říjnu roku 2013 Komise navíc obdržela stížnosti od několika konkurentů společnosti Klausner Holz, které obsahovaly tytéž námitky neslučitelnosti.

12 V dopise ze dne 26. května 2014 předkládající soud zaslal Komisi žádost o vysvětlení na základě oznámení Komise o prosazování právní úpravy státní podpory vnitrostátními soudy (Úř. věst. 2009, C 85, s. 1). V reakci na tento dopis uvedený orgán odpověděl, že vzhledem k fázi řízení, která byla zahájena v návaznosti na informace poskytnuté Spolkovou republikou Německo a na stížnosti uvedené v předchozím bodě tohoto rozsudku, není s to formulovat konečné stanovisko týkající se použití unijního práva v oblasti státních podpor v projednávaném případě, neboť takové stanovisko je v každém případě vyhrazeno rozhodnutí, kterým budou ukončena daná řízení.

13 Předkládající soud má na základě analýzy různých ustanovení dotčených smluv za to, že tyto smlouvy představují státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU zejména proto, že společnosti Klausner Holz zajišťují výhodu vyplývající z poskytnutí státních prostředků a z neprovedení testu soukromého prodávajícího. Kromě toho poukazuje na to, že se na tuto podporu nevztahuje žádné nařízení o blokové výjimce a že nepředstavuje podporu *de minimis* ve smyslu článku 2 nařízení Komise (ES) č. 1998/2006 ze dne 15. prosince 2006 o použití článků [107 SFEU] a [108 SFEU] na podporu *de minimis* (Úř. věst. L 379, s. 5).

14 Podle předkládajícího soudu byla tudíž tato podpora poskytnuta v rozporu s čl. 108 odst. 3 třetí větou SFEU. Podle judikatury Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) musí být přitom soukromoprávní smlouva, na základě které je poskytnuta státní podpora v rozporu s čl. 108 odst. 3 třetí větou SFEU, pokládána za neplatnou od počátku.

15 Předkládající soud má však za to, že nemůže vyvodit důsledky z porušení čl. 108 odst. 3 třetí věty SFEU z důvodu určovacího rozsudku Oberlandesgericht Hamm (vrchní zemský soud v Hammu) ze dne 3. prosince 2012 uvedeného v bodě 8 tohoto rozsudku, který zakládá překážku věci pravomocně rozsouzené a v němž bylo konstatováno, že dotčené smlouvy jsou nadále platné.

16 Za těchto podmínek se Landgericht Münster (zemský soud v Münsteru) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Vyžaduje unijní právo, a to zejména články 107 SFEU a 108 SFEU, jakož i zásada efektivity, aby v občanskoprávním sporu o provedení občanskoprávní smlouvy, na jejímž základě byla poskytnuta státní podpora, nebyl zohledněn určovací rozsudek v oblasti občanského práva, který byl vydán v téže věci, představuje překážku věci pravomocně rozsouzené a potvrzuje zachování platnosti občanskoprávní smlouvy, aniž by v něm byl přezkoumán dopad právní úpravy v oblasti státních podpor, pokud podle vnitrostátního práva není možné jinak zabránit provedení smlouvy?“

K předběžné otázce

17 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda za takových okolností, jaké nastaly ve věci v původním řízení, brání unijní právo tomu, aby použití ustanovení vnitrostátního práva, které zakotvuje zásadu překážky věci pravomocně rozsouzené, znemožňovalo vnitrostátnímu soudu, který určil, že smlouvy, které jsou předmětem sporu, jenž mu byl předložen, představují státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, která byla poskytnuta v rozporu s čl. 108 odst. 3 třetí větou SFEU, vyvodit z tohoto porušení veškeré důsledky z důvodu pravomocného vnitrostátního soudního rozhodnutí, v němž bylo určeno, že tyto smlouvy jsou nadále platné, aniž bylo přezkoumáno, zda představují státní podporu.

18 Je třeba předeslat, že z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že čl. 108 odst. 3 SFEU zavádí preventivní kontrolu záměrů nových podpor (rozsudek Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, bod 25 a citovaná judikatura).

19 Cílem takto koncipované kontroly je, aby byly poskytovány pouze slučitelné podpory. Pro uskutečnění tohoto cíle se provedení záměru podpory odkládá do doby, než jsou konečným rozhodnutím Komise odstraněny pochybnosti o jeho slučitelnosti (rozsudek Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, bod 26 a citovaná judikatura).

20 Provádění tohoto systému kontroly přísluší Komisi a dále vnitrostátním soudům, jež plní odlišné úlohy, které se vzájemně doplňují (rozsudek Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, bod 27 a citovaná judikatura).

21 Zatímco posouzení slučitelnosti opatření podpory s vnitřním trhem patří do výlučné pravomoci Komise, jejíž jednání podléhá přezkumu unijních soudů, dbají vnitrostátní soudy až do vydání konečného rozhodnutí Komise o ochranu práv jednotlivců před případným porušením zákazu uvedeného v čl. 108 odst. 3 SFEU státními orgány (rozsudek Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, bod 28 a citovaná judikatura).

22 Vnitrostátním soudům tak mohou být předkládány spory, ve kterých musejí vykládat a používat pojem „podpora“ uvedený v čl. 107 odst. 1 SFEU, zejména za účelem určení, zda by určité státní opatření, které bylo zavedeno, aniž bylo přihlédnuto k předběžnému kontrolnímu řízení uvedenému v čl. 108 odst. 3 SFEU, pod něj mělo spadat, či nikoli (v tomto smyslu viz rozsudek Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires a Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon, C-354/90, EU:C:1991:440, body 9 a 10 a citovaná judikatura).

23 Intervence vnitrostátních soudů vyplývá z přímého účinku, jenž je přiznán zákazu provádění záměrů podpory stanovenému v čl. 108 odst. 3 třetí větě SFEU. V této souvislosti Soudní dvůr upřesnil, že se okamžitá použitelnost zákazu provádění uvedeného v tomto ustanovení vztahuje na jakoukoliv podporu, jež byla poskytnuta bez oznámení (rozsudek Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, bod 29 a citovaná judikatura).

24 Vnitrostátní soudy tak musejí jednotlivcům zajistit, aby z porušení čl. 108 odst. 3 třetí věty SFEU byly v souladu s jejich vnitrostátním právem vyvozeny všechny důsledky, pokud jde jak o platnost prováděcích aktů, tak o vymáhání finančních podpor poskytnutých v rozporu s tímto ustanovením, nebo o případná prozatímní opatření (rozsudek Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, bod 30 a citovaná judikatura).

25 Úkolem vnitrostátních soudů je tudíž přijmout opatření, která umožní napravit protiprávnost poskytnutí podpor, aby tak příjemci podpory nebyla ponechána možnost s těmito podporami volně nakládat v období do vydání rozhodnutí Komise (rozsudek Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, bod 31 a citovaná judikatura).

26 Za tímto účelem mohou vnitrostátní soudy v případě, že dospějí k závěru, že dotčené opatření představuje státní podporu ve smyslu článku 107 SFEU, která byla poskytnuta v rozporu s čl. 108 odst. 3 třetí větou SFEU, rozhodnout buď o pozastavení provádění tohoto opatření a nařídit navrácení již vyplacených částek, anebo o nařízení předběžného opatření za účelem jak ochrany zájmů dotyčných stran, tak zachování užitečného účinku pozdějšího rozhodnutí Komise (obdobně viz rozsudek Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, bod 43, a usnesení Flughafen Lübeck, C-27/13, EU:C:2014:240, bod 26).

27 Předkládající soud v souladu s úlohou, která mu tak přísluší, v projednávané věci určil, že dotčené smlouvy implikují státní podporu, která byla poskytnuta v rozporu s čl. 108 odst. 3 třetí větou SFEU. Tento soud má nicméně za to, že nemůže splnit svou povinnost vyvodit z tohoto porušení všechny důsledky z důvodu překážky věci pravomocně rozsouzené, která se váže k určovacímu rozsudku Oberlandesgericht Hamm (vrchní zemský soud v Hammu), který potvrdil, že dotčené smlouvy jsou nadále platné.

28 V tomto ohledu ze spisu předloženého Soudnímu dvoru vyplývá, že okolnosti sporu, které vedly k vydání tohoto rozhodnutí Oberlandesgericht Hamm (vrchní zemský soud v Hammu), se netýkaly ani primárně, ani okrajově povahy dotčených smluv jako státní podpory ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, takže jak zdůrazňuje předkládající soud, tuto otázku nezkoumal Oberlandesgericht Hamm (vrchní zemský soud v Hammu) a ani Landgericht Münster (zemský soud v Münsteru), když rozhodoval v rámci téhož sporu jako prvostupňový soud.

29 Dále z tohoto spisu vyplývá, že jediným účelem sporu, který vedl k vydání určovacího rozsudku Oberlandesgericht Hamm (vrchní zemský soud v Hammu), bylo dosáhnout určení, že dotčené smlouvy jsou nadále platné bez ohledu na vypovězení těchto smluv spolkovou zemí. Naproti tomu předmětem sporu, který byl předložen předkládajícímu soudu, je zaprvé vyplacení náhrady škody způsobené v důsledku neprovedení části těchto smluv, zadruhé provedení druhé části těchto smluv a zatřetí získání některých informací týkajících se zejména cen uplatňovaných v tomto odvětví.

30 Předkládající soud sice připouští, že zásada překážky věci pravomocně rozsouzené, tak jak je pojímána ve vnitrostátním právu, má určité objektivní a subjektivní meze, omezení v čase, jakož i určité výjimky, avšak uvádí, že toto právo brání nejen tomu, aby byly žalobní důvody, o nichž již bylo výslovně s konečnou platností rozhodnuto, opětovně přezkoumávány v rámci druhého sporu, ale také tomu, aby byly vznášeny otázky, které mohly být vzneseny v rámci předchozího sporu, ale nestalo se tak.

31 V této souvislosti je třeba připomenout, že vnitrostátním soudům přísluší vykládat ustanovení vnitrostátního práva v co největším možném rozsahu tak, aby mohla být použita způsobem přispívajícím k provedení unijního práva (rozsudek Lucchini, C-119/05, EU:C:2007:434, bod 60).

32 Tato zásada konformního výkladu vnitrostátního práva má samozřejmě určité meze. Například povinnost vnitrostátního soudu přihlížet k obsahu unijního práva, pokud vykládá a používá relevantní pravidla vnitrostátního práva, je omezena obecnými právními zásadami a nemůže sloužit jako základ pro výklad vnitrostátního práva *contra legem* (v tomto smyslu viz rozsudky Impact, C-268/06, EU:C:2008:223, bod 100, a Association de médiation sociale, C-176/12, EU:C:2014:2, bod 39).

33 Předkládající soud se ve věci v původním řízení domnívá, že se musí vypořádat s takovým omezením, když zdůrazňuje, že mu vnitrostátní právo neposkytuje „žádnou […] možnost zabránit provedení [dotčených smluv]“.

34 V tomto ohledu je třeba připomenout, že zásada konformního výkladu vyžaduje, aby vnitrostátní soudy učinily vše, co spadá do jejich pravomoci, s tím, že vezmou v úvahu veškeré vnitrostátní právo a použijí metody výkladu jím uznané, aby zajistily plnou účinnost unijního práva a došly k výsledku, který by byl v souladu s cílem sledovaným tímto právem (v tomto smyslu viz rozsudek Dominguez, C-282/10, EU:C:2012:33, bod 27 a citovaná judikatura).

35 Je tedy věcí předkládajícího soudu, aby na tomto základě ověřil, zda může dospět k takovému výkladu zejména s přihlédnutím ke skutečnostem uvedeným v bodech 28 a 29 tohoto rozsudku (obdobně viz rozsudek Dominguez, C-282/10, EU:C:2012:33, bod 31) a dále k judikatuře Soudního dvora připomenuté v bodě 26 tohoto rozsudku, z níž vyplývá, že vnitrostátní soudy mohou za účelem vyvození důsledků z porušení čl. 108 odst. 3 třetí věty SFEU případně nařídit předběžná opatření. V projednávané věci tedy předkládajícímu soudu přísluší, aby přezkoumal možnost nařízení takového opatření, jako je dočasné pozastavení provádění dotčených smluv, až do vydání rozhodnutí Komise, kterým bude ukončeno řízení, což by tomuto soudu umožnilo splnit své povinnosti vyplývající z čl. 108 odst. 3 třetí věty SFEU, aniž by však rozhodl o otázce platnosti dotčených smluv.

36 Kromě toho, ačkoli se předkládající soud domníval, že výjimky ze zásady překážky věci pravomocně rozsouzené vyplývající z německého občanského procesního práva nebyly v projednávané věci použitelné, je třeba uvést, že podle § 322 odst. 1 ZPO představuje rozsudek materiální překážku věci pravomocně rozsouzené, pouze pokud bylo rozhodnuto o nároku uplatněném v žalobě nebo vzájemné žalobě. Předkládajícímu soudu proto přísluší ověřit, zda ho takové omezení výslovně uvedené v § 322 ZPO neopravňuje k výkladu tohoto ustanovení v tom smyslu, že pokud je uplatněno porušení čl. 108 odst. 3 třetí věty SFEU, překážka věci pravomocně rozsouzené se týká pouze právních argumentů, o nichž soud rozhodl, a není proto překážkou tomu, aby soud rozhodl v rámci pozdějšího sporu o právních otázkách, o nichž v tomto konečném rozhodnutí rozhodnuto nebylo.

37 Takové opatření, jaké je uvedeno v bodě 35 tohoto rozsudku, nebo takový výklad vnitrostátního práva, jaký je uveden v bodě 36 tohoto rozsudku, by totiž neměly za následek zpochybnění překážky věci pravomocně rozsouzené, která se váže k rozhodnutí Oberlandesgericht Hamm (vrchní zemský soud v Hammu).

38 Pro případ, že by však takové opatření nebo takový výklad nepřicházely v úvahu, je třeba připomenout význam, který má v právním řádu Unie i ve vnitrostátních právních řádech zásada překážky věci pravomocně rozsouzené. Za účelem zajištění jak stability práva a právních vztahů, tak řádného výkonu spravedlnosti je totiž důležité, aby soudní rozhodnutí, která se po vyčerpání možných procesních prostředků nebo po uplynutí lhůt stanovených pro tyto procesní prostředky stala konečnými, již nemohla být zpochybněna (viz rozsudky Fallimento Olimpiclub, C-2/08, EU:C:2009:506, bod 22, a Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 28).

39 Unijní právo tudíž nenutí vnitrostátní soud ve všech případech k tomu, aby nepoužil vnitrostátní procesní pravidla přiznávající rozhodnutí povahu zakládající překážku věci pravomocně rozsouzené, třebaže by jejich nepoužití umožnilo napravit porušení unijního práva dotčeným rozhodnutím (viz rozsudky Kapferer, C-234/04, EU:C:2006:178, bod 22; Fallimento Olimpiclub, C-2/08, C:2009:506, bod 23; Komise v. Slovenská republika, C-507/08, EU:C:2010:802, bod 60; Impresa Pizzarotti, C-213/13, EU:C:2014:2067, bod 59, a Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 29).

40 Při neexistenci právní úpravy Unie v dané oblasti spadají podmínky naplňování zásady překážky věci pravomocně rozsouzené na základě zásady procesní autonomie vnitrostátních právních řádů členských států do působnosti těchto právních řádů. Tyto podmínky však nesmějí být méně příznivé než ty, kterými se řídí obdobné situace ve vnitrostátním právu (zásada rovnocennosti), ani nesmějí být upraveny tak, aby v praxi znemožňovaly nebo nadměrně ztěžovaly výkon práv přiznaných unijním právním řádem (zásada efektivity) (v tomto smyslu viz rozsudky Fallimento Olimpiclub, C-2/08, EU:C:2009:506, bod 24, jakož i Impresa Pizzarotti, C-213/13, EU:C:2014:2067, bod 54 a citovaná judikatura).

41 Co se týče zásady efektivity, Soudní dvůr již rozhodl, že každý případ, v němž vyvstává otázka, zda vnitrostátní procesní ustanovení znemožňuje nebo nadměrně ztěžuje použití unijního práva, musí být analyzován s přihlédnutím k místu tohoto ustanovení v řízení jako celku, k jeho průběhu a k jeho zvláštnostem u různých vnitrostátních soudních orgánů. Z tohoto hlediska je namístě případně zohlednit základní zásady vnitrostátního právního systému, jako například zásadu ochrany práva na obhajobu, zásadu právní jistoty a řádný průběh řízení (v tomto smyslu viz rozsudky Fallimento Olimpiclub, C-2/08, EU:C:2009:506, bod 27, a Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, body 36 a 37 a citovaná judikatura).

42 V tomto ohledu je třeba uvést, že takový výklad vnitrostátního práva, jaký je popsán v bodě 30 tohoto rozsudku, může mít za následek především to, že rozhodnutí vnitrostátního soudu, v projednávaném případě Oberlandesgericht Hamm (vrchní zemský soud v Hammu), budou přiznány účinky, které v projednávané věci brání použití unijního práva tím, že toto rozhodnutí činí nemožným, aby vnitrostátní soudy splnily svou povinnost zajistit dodržení čl. 108 odst. 3 třetí věty SFEU.

43 Z toho by totiž vyplývalo, že jak státní orgány, tak i příjemci státní podpory by mohli obcházet zákaz uvedený v čl. 108 odst. 3 třetí větě SFEU tím, že by získali, aniž by poukazovali na unijní právo v oblasti státních podpor, určovací rozsudek, jehož účinky by jim v konečném výsledku umožnily nadále provádět dotčenou podporu v průběhu několika let. V takovém případě, o jaký se jedná ve věci v původním řízení, by tak docházelo k porušování unijního práva při každém novém dodání dřeva, aniž by to bylo možné napravit.

44 Navíc takový výklad vnitrostátního práva může zbavit užitečného účinku výlučnou pravomoc Komise, uvedenou v bodě 21 tohoto rozsudku, posoudit – pod kontrolou unijního soudu – slučitelnost opatření podpory s vnitřním trhem. Za předpokladu, že by Komise, jíž Spolková republika Německo mezitím oznámila opatření podpory, které představují dotčené smlouvy, měla dospět k závěru, že podpora je neslučitelná s vnitřním trhem, a nařídit její navrácení, bylo by provedení jejího rozhodnutí zmařeno, pokud by mu mohlo bránit vnitrostátní soudní rozhodnutí, ve kterém bylo určeno, že smlouvy obsahující tuto podporu jsou „platné“.

45 Za těchto okolností je třeba dospět k závěru, že ustanovení vnitrostátního práva, které brání vnitrostátnímu soudu vyvodit veškeré důsledky z porušení čl. 108 odst. 3 třetí věty SFEU z důvodu vnitrostátního soudního rozhodnutí, které zakládá překážku věci pravomocně rozsouzené a které je vydáno v souvislosti se sporem, který nemá stejný předmět a netýká se povahy dotčených smluv jako státní podpory, je třeba považovat za neslučitelné se zásadou efektivity. Překážka takového rozsahu pro účinné uplatňování unijního práva a zejména pravidel v oblasti kontroly státních podpor totiž nemůže být přiměřeně odůvodněna zásadou právní jistoty (obdobně viz rozsudky Fallimento Olimpiclub, EU:C:2009:506, bod 31, a Ferreira da Silva e Britto, C-160/14, EU:C:2015:565, bod 59).

46 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že za takových okolností, jaké nastaly ve věci v původním řízení, brání unijní právo tomu, aby použití ustanovení vnitrostátního práva, které zakotvuje zásadu překážky věci pravomocně rozsouzené, znemožňovalo vnitrostátnímu soudu, který určil, že smlouvy, které jsou předmětem sporu, jenž mu byl předložen, představují státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, která byla poskytnuta v rozporu s čl. 108 odst. 3 třetí větou SFEU, vyvodit z tohoto porušení veškeré důsledky z důvodu pravomocného vnitrostátního soudního rozhodnutí, v němž bylo určeno, že tyto smlouvy jsou nadále platné, aniž bylo přezkoumáno, zda představují státní podporu.

K nákladům řízení

47 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

Za takových okolností, jaké nastaly ve věci v původním řízení, brání unijní právo tomu, aby použití ustanovení vnitrostátního práva, které zakotvuje zásadu překážky věci pravomocně rozsouzené, znemožňovalo vnitrostátnímu soudu, který určil, že smlouvy, které jsou předmětem sporu, jenž mu byl předložen, představují státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, která byla poskytnuta v rozporu s čl. 108 odst. 3 třetí větou SFEU, vyvodit z tohoto porušení veškeré důsledky z důvodu pravomocného vnitrostátního soudního rozhodnutí, v němž bylo určeno, že tyto smlouvy jsou nadále platné, aniž bylo přezkoumáno, zda představují státní podporu.

Podpisy.